

Valvira

Lausunto

04.10.2021

V/29145/2021

Asia: VN/16357/2020

Lausuntopyyntö julkisen hallinnon tiedon laatukriteereistä

Laatukriteerikokonaisuus ja sen vaikuttavuus

Miltä laatukriteerikokonaisuus vaikuttaa?

Valvira pitää hyvänä yhteisten laatukriteereiden ja mittariston laatimista. Tämä parantaa tiedon hyödynnettävyyttä.

Kuinka hyvin laatukriteerit ja mittarit tukevat yhteismitallista tiedon laadun tunnistamista ja siitä keskustelemista julkishallinnossa?

Laatukriteerit ja mittarit tukevat yhteismitallista tiedon laadun tunnistamista. Laatukriteereitä on kuitenkin aika monta ja niiden osalta voisi harkita jotain yhdistämistä. Lisäksi Valvira haluaa tuoda esille joitakin huomiota laatukriteereihin seuraavasti:

1. kriteerit jäljitettävyys ja kattavuus
 - Nämä eivät Valviran näkemyksen mukaan vastaa asianomaisen kohdan esitettyyn kysymykseen, "mitä tieto koskee", vaan ennemminkin tiedon seurattavuuteen/todennettavuuteen ja peittävyteen. Olisikin hyvä pohtia, onko kattavuus tässä hyvä sana.
2. kriteerit ajantasaisuus, johdonmukaisuus, oikeellisuus ja tarkkuus
 - Tämä ryhmä on toimivin ja vastaa Valviran käsitystä siitä, että tiedon on oltava ajantasaista, systemaattista/loogista, oikeaa ja riittävää. Valvira toteaa, että edellisessä ryhmässä olevan tiedon kattavuuden/peittävyden voisi harkita sijoitettavan tähän koriin.
3. kriteerit suositustenmukaisuus ja ymmärrettävyys

- Suositustenmukaisuus tulee lähelle Valviran käsitekontekstissa olevaa yhdenmukaisuutta eri toimijoiden kesken ja välillä.

- Myös ymmärrettävyys liittyy Valviran käsityksen mukaan tulkinnan/tulkintojen yhdenmukaisuuteen ja siltä osin keskusteluihin tiedon sisällöstä, siitä mitä tieto koskee, ja miten se kirjoitetaan auki tavalla, jonka kaikki ymmärtävät samoin. Viimeksi mainituissa on siten kysymys ennen kaikkea viestinnästä. Koska korin otsikossa on kyse tiedon kuvaamisesta, voisi ensimmäisen korin jäljitettävyyks-kriteerin sijoittaa tähän koriin. Tällä jaottelulla muodostuisi kokonaisuudessaan kolme laatukriteeriryhmää luonnoksessa nyt olevien neljän sijaan.

4. kriteerit koneluettavuus, käyttöoikeudet ja täsmällisyys

- Täsmällisyys, jonka synonyyminä käytetään tässä oikea-aikaisuutta, ei vaikuta tässä toimivalta. Olisiko tarkkuus parempi sana tässä asiayhteydessä?

Lisäksi Valvira toteaa, että tässä todetaan tietosuoja ja toisessa kohtaa kirjoitetaan käyttäjän rajoituksista. Missään ei kuitenkaan mainita eksaktisti sanaa tietoturva ja/tai tietoturvallisuus. Ne olisi hyvä sisällyttää teksteihin. Samoin voisi tuoda selvemmin esille avoimia rajapintoja/yhtymäpintoja, ylipäänsä avointa dataa.

Kriteeristön yhteydessä oleva sanasto on hyvä, Valvira kiinnittää huomiota kuitenkin siihen, että tietotuotanto ja tietotuote puuttuvat sanastosta.

Missä yhteyksissä laatukriteeristön mukainen yhteinen tiedon laadun tunnistaminen ja määrittely tukisi julkishallinnon tiedon hyödyntämistä ja avaamista?

Tiedon laadun tunnistaminen ja määrittely edellyttää kunkin tietoaineiston osalta myös tietoaineiston tuottajan toimintaympäristöstä ymmärrystä ja toisaalta tietoa myös siellä toimivien tarpeista. Valvira tekee tietotuotannon käyttämiseen ja hyödyntämiseen liittyvää yhteistyötä sote-hallinnonalalla valtakunnallisissa ja alueellisissa verkostoissa ja työryhmissä eri hankkeisiin liittyen

Miten hyvin laatukriteeristö ja mittaristo toimisi tiedon laadun parannuksen tukena pidemmällä tähtäimellä?

-

Tiedon käyttäjän tulokulma laatukriteeristöön ja mittaristoon

Miltä laatukriteerien ja mittarien kokonaisuus vaikuttaa tiedon käyttäjän näkökulmasta?

-

Tuottaako se riittävän kuvan yksittäisen tietoaineiston laadusta sen käyttäjän tueksi?

-

Tiedon tuottajan tulokulma laatukriteeristöön ja mittaristoon

Miltä laatukriteerien ja mittarien käyttöönotto tiedon avaamisen yhteydessä vaikuttaisi tiedon tuottajan näkökulmasta?

Valvira suhtautuu tähän myönteisesti.

Mitä laatukriteerien ja mittarien käyttöönotto tiedon tuottajan näkökulmasta edellyttäisi?

Eri toimijoiden tietoaaineistojen sisältöjen yhdenmukaistamista siltä osin kuin se on mahdollista.

Tiedon laatuun ja sen hyödyntämiseen panostaminen vaatii myös osaamista ja resursseja. Tärkeää on samalla kehittää tiedon keruuta myös koneellisesti.

Laatukriteeristön ja mittariston hallinta

Millaiset tehtävät ovat mielestäsi laatukriteeristöä ja mittaristoa ylläpitävän ja kehittävän tahon tärkeimmät tehtävät?

Vuoropuhelu substanssien kanssa, niiden tahojen, jotka tuottavat ja käyttävät tietoa.

Ymmärrys hallinnon isoista uudistuksista (kuten sote-uudistus), jolloin yhteinen tietopohja saattaa muuttua nopeastikin.

Minkälaista tukea ja koordinaatiota odostat tältä taholta?

-

Millainen verkostotoiminta edistäisi laatukriteeristön ja mittariston käyttämistä ja kehittämistä parhaiten?

Yhteistoimintaverkosto, jossa mukana myös substanssin edustajat.

Henriksson Markus
Valvira

Kujala Ritva
Valvira